

משרד החינוך

אגף בכיר בחינות

המנהל הפדגוגי

מחברת בחינה

לנבחנים ולנבחנות שלום,

יש לקרוא את ההוראות בעמוד זה ולמלא אותן בדיוק. אי-מילוי ההוראות עלול לגרום לתקלות ואף להביא לידי פסילת הבחינה. הבחינה נועדה לבדוק הישגים אישיים, ולכן יש לעבוד עבודה עצמית בלבד. בזמן הבחינה אין להיעזר בזולת ואין לתת או לקבל חומר בכתב או בעל פה.

אין להכניס לחדר הבחינה חומר עזר – ספרים, מחברות, רשימות – חוץ מ"חומר עזר מותר בשימוש" המפורט בגוף השאלון או בהוראות מוקדמות של המשרד. כמו כן אין להכניס לחדר הבחינה טלפונים או מכשירים אלקטרוניים אחרים. שימוש בחומר עזר שאינו מותר יוביל לפסילת הבחינה. לאחר סיום כתיבת הבחינה יש למסור את המחברת למשגיח ולעזוב בשקט את חדר הבחינה.

יש להקפיד על טוהר הבחינות !

הוראות לבחינה

- יש לוודא כי במדבקות הנבחן שקיבלת מודפסים הפרטים האישיים שלך. אין להוסיף או לשנות שום פרט במדבקות, כדי למנוע עיכוב בזיהוי המחברת וברישום הציונים.
- אם לא קיבלת מדבקה, יש למלא בכתב יד את הפרטים במקום המיועד למדבקת הנבחן.
- אסור לכתוב בשולי המחברת (החלק המקווקו) משום שחלק זה לא ייסרק.
- לטייטה ישמשו אך ורק דפי מחברת הבחינה שיועדו לכך.
- אין לתלוש או להוסיף דפים. מחברת שתוגש לא שלמה תעורר חשד לאי-קיום טוהר הבחינות.
- אין לכתוב שם בתוך המחברת משום שהבחינה נבדקת בעילום שם.

ב ה צ ל ח ה !

מדבקת שאלון ملصقة نموذج امتحان שאלון 011281 עברית	מדבקת נבחן והתאמות ملصقة ممتحن وملاءمات <table border="1" data-bbox="787 1302 1307 1600"> <tr> <td colspan="4">[] [] [] []</td> </tr> <tr> <td colspan="4">שנה السنة חודש الشهر</td> </tr> <tr> <td colspan="4">מועד موعد</td> </tr> <tr> <td colspan="2">[] [] [] [] [] [] [] [] [] []</td> <td colspan="2">[] [] [] [] [] [] [] [] [] []</td> </tr> <tr> <td colspan="2">מס' תעודת הזהות</td> <td colspan="2">סמל ביה"ס</td> </tr> <tr> <td colspan="2">رقم الهوية</td> <td colspan="2">رقم المدرسة</td> </tr> </table> יש להדביק כאן ↑ מדבקת נבחן (ללא שם) يجب هنا ↑ إلصاق ملصقة ممتحن (بدون اسم)	[] [] [] []				שנה السنة חודש الشهر				מועד موعد				[] [] [] [] [] [] [] [] [] []		[] [] [] [] [] [] [] [] [] []		מס' תעודת הזהות		סמל ביה"ס		رقم الهوية		رقم المدرسة		מדבקות לנבחן ملصقة ممتحن
[] [] [] []																										
שנה السنة חודש الشهر																										
מועד موعد																										
[] [] [] [] [] [] [] [] [] []		[] [] [] [] [] [] [] [] [] []																								
מס' תעודת הזהות		סמל ביה"ס																								
رقم الهوية		رقم المدرسة																								

יש לסמן במשבצת אם ניתנה מחברת נוספת
يجب الإشارة في المربع إذا أُعطي دفتر إضافي

* التعليمات باللغّة العربيّة على ظهر الصّفحة

وزارة التربية والتعليم

القسم الكبير للامتحانات

الإدارة التربويّة

دفتر امتحان

تحية للممتحنين وللممتحنات،

يجب قراءة التعليمات في هذه الصفحة والعمل وفقاً لها بدقة. عدم تنفيذ التعليمات قد يؤدي إلى عواقب مختلفة وحتى إلى إلغاء الامتحان. أعد الامتحان لفحص التحصيلات الشخصية، لذلك يجب العمل بشكل ذاتي فقط. أثناء الامتحان، لا يُسمح طلب المساعدة من الغير، ولا يُسمح إعطاء أو الحصول على مواد مكتوبة أو شفوية.

لا يُسمح إدخال مواد مساعدة - كتب، دفاتر، قوائم - إلى غرفة الامتحان، ما عدا "مواد مساعدة يُسمح استعمالها" المفصلة في نموذج الامتحان أو في تعليمات مسبقة من وزارة التربية والتعليم. كما لا يُسمح إدخال هواتف خلوية أو أجهزة إلكترونية أخرى إلى غرفة الامتحان. استعمال مواد مساعدة لا يُسمح استعمالها سوف يؤدي إلى إلغاء الامتحان. بعد الانتهاء من كتابة الامتحان، يجب تسليم الدفتر للمراقب ومغادرة غرفة الامتحان بهدوء.

يجب التقيد بنزاهة الامتحانات !

تعليمات للامتحان

1. يجب التأكد بأن تفاصيلك الشخصية مطبوعة على ملصقات الممتحن التي حصلت عليها. لا يُسمح إضافة أو تغيير أية تفاصيل في الملصقات، وذلك لمنع عواقب في تشخيص الدفتر وفي تسجيل العلامات.
2. في حال عدم حصولك على ملصقة، يجب ملء التفاصيل في المكان المعدّ لملصقة الممتحن، بخط يد.
3. لا يُسمح الكتابة في هوامش الدفتر (في المنطقة المخططة)، لأنه لن يتم مسح ضوئي لهذه المنطقة.
4. للمسودة تُستعمل أوراق دفتر الامتحان المعدة لذلك فقط.
5. يُمنع نزع أو إضافة أوراق. الدفتر الذي يُسلم ناقصاً يُشير الشك بعدم الالتزام بنزاهة الامتحانات.
6. لا يُسمح كتابة الاسم داخل الدفتر، لأن الامتحان يُفحص بدون ذكر اسم.

نتمنى لكم النجاح!

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשפ"א, 2021, מועד ב / נבצרים
מספר השאלון: 11281
נספחים: נספח 1 — טקסטים
נספח 2 — דף עזר לנבחן

שים לב: בבחינה זו יש הנחיות מיוחדות.
יש לענות על השאלות על פי הנחיות אלה.

עברית: הבנה, הבעה ולשון

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שלוש שעות.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני חלקים.
חלק ראשון	—	הבנה והבעה	—	50 נקודות
חלק שני	—	לשון	—	50 נקודות
- פרק א: שם המספר, אותיות השימוש ומילות היחס
- פרק ב: תחביר
- פרק ג: מערכת הצורות
- יש לבחור באחד הפרקים
- סך הכול — 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: דף עזר לנבחן (נספח 2).
- ד. הוראה מיוחדת: יש לענות על השאלות בגוף שאלון זה לפי ההוראות.

שים לב: בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה לשימושך. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281, מועד ב' / נבצרים + נספחים

חלק ראשון — הבנה והבעה (50 נקודות)

קרא את הטקסטים 1-3 שבנספח 1 המצורף, וענה על כל השאלות 1-6 שלפניך.

הקפד על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

1. בטקסטים 1 ו-3 מוצגת טענה משותפת הרווחת בציבור בנוגע לקשר שבין עבודה ובין אושר.

נסח את הטענה. (5 נקודות)

2. מה יכולה להיות דעתה של כותבת טקסט 1 בנוגע לעבודה המתבצעת באופן קבוע מן הבית?

הקף את התשובה הנכונה. (4 נקודות)

(1) צריך לעבוד מן הבית מפני שבבית העובדים מאושרים יותר מבמקום העבודה.

(2) מומלץ שלא לעבוד מן הבית מכיוון שבבית שולטת תרבות הצריכה המערבית.

(3) מחקרים מלמדים שעבודה מן הבית מספקת הרבה יותר, לכן צריך לעבוד מן הבית.

(4) כדאי שלא לעבוד מן הבית מכיוון שאין תחליף לקשרים אישיים במקום העבודה.

3. אנשים רבים מתנדבים בארגוני סיוע לנזקקים ועוסקים בפעילויות רבות התורמות לחברה ולקהילה.

לפי פסקות ג-ד בטקסט 2, מה יכולה להיות הסיבה שאנשים מתנדבים ועוסקים בפעילויות כאלה? נמק את דבריך.

(5 נקודות)

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281, מועד ב / נבצרים + נספחים

4. לפניך ממצא של מחקרים המוזכר בפסקה ד בטקסט 3: "עושר מסב לאנשים אושר, ונראה שאנשים מאושרים צוברים עושר רב יותר מאחרים".

האם הכתוב בפסקה ה בטקסט 2 תומך בממצא זה? נמק את דבריך. (5 נקודות)

5. לפניך קטע. קרא אותו, וענה על השאלה שאחריי.

על פי מחקר שבדק את תפיסות העבודה של מזכירות בארצות הברית, יש שלוש תפיסות השונות זו מזו בנוגע לעבודה: עבודה היא לצורך פרנסה; עבודה היא קריירה; עבודה היא ייעוד. המסקנות היו שהמזכירות שראו בעבודתן ייעוד היו מאושרות יותר ובריאות יותר מן המזכירות שראו בעבודתן קריירה. המזכירות שראו בעבודתן מקור פרנסה בלבד היו הכי פחות מאושרות.

(מעובד על פי יעל אלנתן, "בדרך אל האושר", דבר ראשון, 16/11/2018)

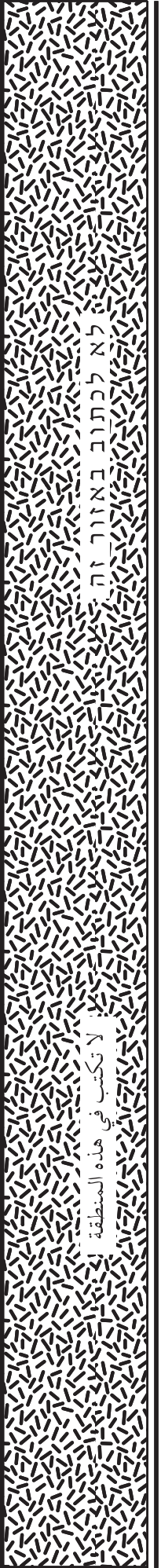
לוי התבקשת לשבץ את הקטע הזה בטקסט 3, היכן בטקסט היית משבץ אותו? ציין באיזו פסקה, ונמק את דבריך

על פי הקטע ועל פי טקסט 3. (6 נקודות)

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281, מועד ב / נבצרים + נספחים

Lined writing area for the exam response.

שים לב: שאלה 7 בעמוד הבא.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281, מועד ב / נבצרים + נספחים

חלק שני – לשון (50 נקודות)

בחלק זה שלושה פרקים. עליך לענות על שני פרקים: על פרק א – חובה, ועל אחד מן הפרקים ב-ג.

פרק א: שם המספר ואותיות השימוש – חובה (10 נקודות)

ענה על שאלה 7.

7. לפניך קטע ושלושה משפטים, ובהם מספרים מודגשים וכן אפשרויות להגיית שם המספר. כתוב במילים את המספרים

המודגשים (אין צורך לנקד), והקף את הצורה הנכונה מבין האפשרויות להגיית שם המספר.

בכתבה שפורסמה באתר "מעריב" בעשרים וששה / עשרים ושש במרץ 2021 הוצגו נתונים של האו"ם

בנוגע למדד האושר העולמי. לפי הנתונים, נראה כי ישראל היא מקום טוב לחיות בו. המדד התבסס על סקר עולמי

שנערך במאה המשים וארבעה / מאה המשים וארבע מדינות. המשתתפים בסקר התבקשו לדרג את

מידת האושר שלהם מ-1 עד 10 על פי שש / ששת השאלות שהובאו בו. על פי הסקר,

פינלנד היא המדינה המאושרת בעולם, וישראל מדורגת בו במקום ה-12.

הידעת?

— על פי סקר שהשתתפו בו יותר משלוש עשרה אלף / שלושה עשר אלף בעלי מקצוע,

5 המקצועות שבהם העובדים הם המאושרים ביותר הם זמרים, כבאים, מכונאי מטוסים,

רופאי ילדים ומרצים.

— פרופסור טל בן שחר, מומחה למדעי האושר, המציא שיטה למדידת אושרם של מנהלים, והוא מכנה את

שיטתו "מנהלים פי 10".

— על פי סקר שפורסם בשנת אלפים ושמונה עשרה / אלפים ושמונה עשרה, יש קשר בין

תחושת השליטה האישית של בני אדם על חייהם ובין רמת האושר שלהם.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281, מועד ב' / נבצרים + נספחים

לפניך שני פרקים: פרק ב – תחביר, פרק ג – מערכת הצורות.
 בחר בפרק שלמדת: פרק ב – תחביר **או** פרק ג – מערכת הצורות.
 בפרק שבחרת ענה על השאלות לפי ההוראות.

ציין את שם הפרק שבחרת: _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281, מועד ב / נבצרים + נספחים

פרק ב: תחביר (40 נקודות)

בפרק זה חמש שאלות, 8-12 (לכל שאלה – 12 נקודות).

שים לב: תוכל לענות, באופן מלא או חלקי, על כל השאלות בפרק זה, אך מספר הנקודות שתוכל לצבור בפרק לא יעלה על 40 נקודות.

8. לפניך שלושה משפטים.

I. "משאבי אנוש", לדברי פרופסור יובל, הוא מושג נורא משום שהעובד מרגיש שמתייחסים אליו כאל משאב.

II. העיסוק בסוגיית האושר בעבודה מעלה שאלות מורכבות על מהות האושר ועל תפקידו של מקום העבודה בקשר לכך.

III. לא כל עבודה גורמת אושר לעובד, אך כידוע משרה מספקת, חיי עבודה יעילים ומשכורת נוחה תורמים לאושרו של העובד בדרכים רבות.

א. ציין ליד כל משפט את סוגו התחבירי.

ב. • אם המשפט מורכב, תחם את הפסוקית או הפסוקיות שבו, וקבע את תפקידן התחבירי.

• אם המשפט מחובר, תחם את איבריו.

ג. (1) מהו התפקיד התחבירי של הצירוף המסומן בקו במשפט I? _____

(2) מהי התרומה של השימוש בצירוף זה למשפט זה? _____

(3) העתק ממשפט III מילה שתפקידה התחבירי זהה לתפקיד התחבירי של הצירוף המסומן במשפט I. _____

ד. לפניך משפט.

אנשים שאינם מאושרים בעבודתם הנוכחית לא יהיו מאושרים גם בעבודה הבאה שלהם.

המר את המשפט במשפט מורכב בעל פסוקית תנאי.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281, מועד ב / נבצרים + נספחים

9. לפניך חמישה משפטים פשוטים.

I. בשנים האחרונות עולם העבודה הולך ומשתנה.

II. כסף ופרנסה נהפכו בימינו לסיבות משניות לאושר בעבודה.

III. עובד מאושר מקפיד לבצע את עבודתו ביעילות וביצירתיות.

IV. פסיכולוגים רואים באושר חוויה או רגש.

V. קשרים בין אנשים הם בסיס להצלחה.

א. הקף את מספרי המשפטים שיש בהם נשוא פועל.

ב. ציין את מספרו של המשפט שהנשוא הפועלי בו אינו נשוא מורחב. _____

ג. לפניך שלוש מילים בצורת הבינוני המסומנות בקו במשפט III. כתוב מהו חלק הדיבור של כל אחת מן המילים (אל תכתוב את התפקיד התחבירי).

עובד _____; מאושר _____; מקפיד _____

ד. בשלושה מן המשפטים יש חלק כולל.

(1) מתח קו מתחת לחלק הכולל בכל אחד מן המשפטים האלה.

(2) באחד מן המשפטים האלה הקשר הלוגי בין החלקים הכוללים שונה מן הקשר הלוגי בין החלקים הכוללים שבשני המשפטים האחרים.

ציין את מספר המשפט הזה, וכתוב את הקשר הלוגי במשפט זה.

מספר המשפט: _____

הקשר הלוגי: _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281, מועד ב / נבצרים + נספחים

10. לפניך שני ציטוטים.

I. אושר אינו אלא זיכרון של הסבל. (פנחס שדה)

II. כל המשפחות המאושרות דומות זו לזו. כל משפחה אומללה היא אומללה בדרכה שלה. (לב טולסטוי)

א. כתוב את ציטוט I מחדש בלי להשתמש במבנה "אינו... אלא...". שמור על משמעות המשפט.

ב. ציטוט II בנוי משני משפטים.

(1) ציין את הקשר הלוגי בין שני המשפטים בציטוט II. _____

(2) מהי מילת הקישור המתאימה לחבר בין שני המשפטים בציטוט II? _____

ג. לפניך משפט.

בשנים האחרונות סוגיית האושר בעבודה מעוררת שאלות מורכבות.

נתח את המשפט: ציין מעל המשפט את התפקידים התחביריים של המילים בו.

لا تكتب في هذه المنطقة

لا لכתוב באזור זה

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281, מועד ב' / נבצרים + נספחים

11. א. לפניך משפט.

כדי שהעובד יהיה מאושר במקום עבודתו, צריכים להתקיים שלושה תנאים: עבודה מאתגרת, עבודה בת ביצוע ועבודה משמעותית בעיני העובד.

(1) מתח קו מתחת לתמורה במשפט.

(2) העתק את הביטוי המכליל במשפט. _____

(3) מהו התפקיד התחבירי של הביטוי המכליל במשפט? _____

(4) על פי המשפט, נסח משפט שמנני מן התמורה ומן הביטוי המכליל.

ב. לפניך משפט מורכב.

הנוסחה "מעט הנאה והרבה משמעות" מסבירה מדוע אנשים רואים בגידול ילדים גורם עיקרי לאושר בחייהם, אף על פי שהוא תהליך שמסב להם בצד שמחה וסיפוק גם לא מעט טרדות.

(1) לפניך שתי אפשרויות תחימה של המשפט. הקף את המספר של אפשרות התחימה הנכונה.

I. הנוסחה "מעט הנאה והרבה משמעות" מסבירה מדוע אנשים רואים בגידול ילדים גורם עיקרי

לאושר בחייהם, אף על פי שהוא תהליך שמסב להם בצד שמחה וסיפוק גם לא מעט טרדות.

II. הנוסחה "מעט הנאה והרבה משמעות" מסבירה מדוע אנשים רואים בגידול ילדים גורם עיקרי

לאושר בחייהם, אף על פי שהוא תהליך שמסב להם בצד שמחה וסיפוק גם לא מעט טרדות.

(2) במשפט שבחרת, כתוב מעל הפסוקיות את התפקיד התחבירי שלהן.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281, מועד ב / נבצרים + נספחים

12. א. לפניך משפט.

בני דור ה-Z, צעירים בני עשרים וחמש ופחות, שנולדו לתוך עולם טכנולוגי, מביאים עימם תפיסות חדשות בנוגע לציפיות שלהם מן העבודה, לכן הם מתקשים לעבוד תחת לחץ לעומת המבוגרים מהם.

כתוב על פי משפט זה שלושה משפטים פשוטים, שבכל אחד מהם הנושא התחבירי יהיה בני דור ה-Z. השמט מידע על פי הצורך.

משפט 1:

משפט 2:

משפט 3:

ב. לפניך קטע שהושמטו ממנו פסיקים.

ד"ר אורית שמאי מרצה בחוג למנהל עסקים באוניברסיטת חיפה טוענת כי ככל שעובדים מאושרים יותר, כך ביצועיהם בעבודה טובים יותר. לטענתה של שמאי מנהלים צריכים לשאוף להגברת האושר של עובדיהם לדאגה לרווחתם להתאמת תנאי העובדים לצורכיהם ולהנהגת מדיניות התואמת את נטייתם ואת כישוריהם.

הוסף לקטע פסיקים לפי ההוראות האלה:

— פסיקים בין חלקים כוללים

— פסיק לאחר הסגר

— פסיק לפני תמורה ופסיק אחריה

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281, מועד ב' / נבצרים + נספחים

פרק ג: מערכת הצורות (40 נקודות)

בפרק זה חמש שאלות, 13-17 (לכל שאלה – 12 נקודות).

שם לב: תוכל לענות, באופן מלא או חלקי, על כל השאלות בפרק זה, אך מספר הנקודות שתוכל לצבור בפרק לא יעלה על 40 נקודות.

13. א. לפניך קטע, ובו פעלים מודגשים.

בעולם הולך ומשתנה צעירים שנולדים לתוך עולם הטכנולוגיה ומצויים בו היטב, נכנסים לשוק העבודה ומביאים עימם תפיסות חדשות. צעירים שהוריהם מנעו מהם בילדותם להתמודד עם קושי, מאתגרים לעיתים בביצוע משימות שמטלות עליהם, והמעסיקים צריכים להיות ערים לכך.

בטבלה שלפניך כתוב את השורש ואת הבניין של כל אחד מן הפעלים המודגשים.

הפעל	השורש	הבניין
משתנה		
נולדים		
מצויים		
מביאים		
מנעו		
מאתגרים		
מטלות		

ב. אחד מן הפעלים המודגשים בקטע יוצא דופן מבחינת הזמן שלו. ציין מהו הפועל ומהו הזמן שלו.

لا تكتب في هذه المنطقة
 لا تكتب في هذه المنطقة

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281, מועד ב / נבצרים + נספחים

14. א. לפניך משפט.

אנשים העוסקים במקצועות ההוראה והסיעוד **נוטים** להיות מאושרים, מכיוון שעבודה שיש בה משמעות **מְרוּמָּמָת** את מצב הרוח.

(1) הקף את צורת העתיד של הפועל **נוטים** במשפט המודגש.

יטו, יטו, יטו, ינטו

(2) ציין את השורש ואת הבניין של הפועל **מְרוּמָּמָת**.

השורש: _____; הבניין: _____.

הקף את שם הפועל של הפועל **מְרוּמָּמָת**.

לְרִמּוֹת, לְרוֹמִם, לְהָרִים, לְהַתְרוֹמֵם

כתוב מן השורש של הפועל **מְרוּמָּמָת** פועל בבניין הפעיל, בגוף נוכח, בציווי.

ב. לפניך שלושה משפטים, ובהם שמות פעולה מודגשים.

(1) **פְּרִיסוֹם** של מחקר חדש מגלה כי מבוגרים שיש להם **הִזְדְּמָנוּת** לעבוד גם אחרי **פְּרִישָׁתָם** מן העבודה מאושרים יותר בחייהם.

(2) המחקר נערך לאחר **שִׁבְתָּתָם** של הגמלאים לעבודה, וה**הֶעֱנִינָת** שלהם הייתה רבה.

(3) נמצא שאצל אנשים מבוגרים העבודה חשובה לא רק ל**הַשְׂגָּת** רווחה כלכלית; היא גם מחזקת את ה**דְּמוּי** העצמי ומונעת ה**אָצָה** של תהליכי הזדקנות.

מיין את שמות הפעולה לפי הבניין שלהם.

פעל (קל)	נפעל	הפעיל	פיעל	התפעל

ג. מבין הזוגות שלפניך הקף את שני הזוגות שבהם הבניין של שם הפעולה זהה לבניין של הפועל.

נועד – הועדות התחרט – חרטה מלא – מלוי נפצע – פציעה

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281, מועד ב / נבצרים + נספחים

15. א. לפניך שלושה משפטים.

— הסקירה **מְתַמְצֶתֶת** את הדרכים להגדיר אושר.

— אם לא **תְצִיִּיתִי** להוראות המנהלים, תוזמני לשימוע.

— היא **מְצַתָּה** את תפקידה.

(1) כתוב את ה**בניין** המשותף לפעלים המודגשים. _____

(2) השלם את הטבלה שלפניך: כתוב את ה**שורש** ואת **שם הפועל** של כל אחד מן הפעלים.

מְצַתָּה	תְצִיִּיתִי	מְתַמְצֶתֶת	
			השורש
			שם הפועל

ב. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם מודגש הפועל **תַעֲלוּ**.

(1) אם **תַעֲלוּ** לראש ההר, תוכלו ליהנות מן הנוף.

(2) אם **תַעֲלוּ** את שכר העובדים, הם יהיו מאושרים.

הקף את כל הפרטים הדקדוקיים **המשותפים** לשתי צורות הפועל.

זמן, שורש, בניין, גוף

ג. לפניך שלושה משפטים, ובהם צורות בינוני מודגשות.

— דבר **מוֹבָן** הוא שלא כל עבודה גורמת אושר לאנשים.

— חוקרים **עֲרִים** לתפיסה **נְפוֹצָה** בקרב הציבור בנוגע לעבודה.

— רמת אושר גבוהה אצל **עוֹבְדִים** מעלה את התפוקה שלהם בעבודה.

כתוב מעל לכל מילה מודגשת את **חלק הדיבור** שלה.

ד. לפניך משפט, ובו שתי צורות פועל מודגשות. הקף את צורת הפועל ה**נכונה**.

נושא האושר **יֵדוֹן / יָדוֹן** בהרצאתו של פרופסור יורם יובל.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281, מועד ב / נבצרים + נספחים

16. א. לפניך ארבע מילים.

תְּכַשִּׁיט, נְבִיא, תְּקַדִּים, תְּקִיף

- (1) איזו מן המילים אינה יכולה לשמש הן בתפקיד פועל הן בתפקיד שם? _____
- (2) בחר באחת משלוש המילים המשמשות הן בתפקיד פועל הן בתפקיד שם, והשלם את הטבלה.

המילה שבחרת		ניתוח המילה בתפקיד פועל			ניתוח המילה בתפקיד שם	
		שורש	בניין	גוף	שורש	משקל

ב. לפועל **מְרַשֵּׁים** שתי משמעויות: פועל ביחיד ומשמעותו "מעורר התפעלות", ופועל ברבים ומשמעותו "נותנים רשות".

כתוב את השורש של הפועל **מְרַשֵּׁים** בכל אחת משתי המשמעויות שלו.

השורש של הפועל ביחיד: _____; השורש של הפועל ברבים: _____

ג. לפניך רשימת פעלים. מיין את הפעלים בטבלה שלפניך על פי הבניין.

נוֹבֵעַ, נוֹדָה, נוֹעֵץ, נוֹרֵשׁ, נוֹרָה, נוֹעֵץ

פעל (קל)	נפעל	הפעיל

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281, מועד ב / נבצרים + נספחים

17. א. האקדמיה ללשון העברית ביקשה לחדש מונח עברי לציון אדם המציע את שירותיו לביצוע תיקונים שונים בבית. לפניך כמה מן ההצעות שנידונו באקדמיה ללשון העברית.

מְתָקוּ, תְּקוּנָאֵי, תְּקוּן, שְׁפָרוּ

- (1) איזו מן המילים המוצעות יוצאת דופן מבחינת דרך התצורה שלה, ומהי דרך התצורה שלה?

המילה יוצאת הדופן: _____

דרך התצורה: _____

- (2) איזו מן המילים המוצעות היא בצורת הבינוני? _____

- ב. לפניך שני משפטים.

I. המנהל שלנו מְקַצְעֵן בעבודתו.

II. מְקַצְעֵן של נשים רבות מסב להן אושר.

הקף את מספר המשפט שבו הצורן הסופי הוא צורן גזירה, ונמק את קביעתך.

- ג. לפניך ארבעה זוגות מילים.

איכות – מהות פְּרִיּוֹן – ראשון סְפָרְיָה – תִּיקָה חֲלָלִית – תְּרַמִּית

הקף את שני הזוגות ששתי המילים בהם נוצרו באותה דרך תצורה.

- ד. לפניך שש מילים, ובכל אחת מהן מודגשת האות נו"ן.

נְעִים, מְגוֹן, רְקָדוּ, מְנַהֵג, מְזַגֵּן, נוֹרָא

מיין בטבלה שלפניך את המילים על פי תפקיד הנו"ן.

נו"ן מוספית	נו"ן שורשית

/בהמשך דפי טיוטה/

בהצלחה!

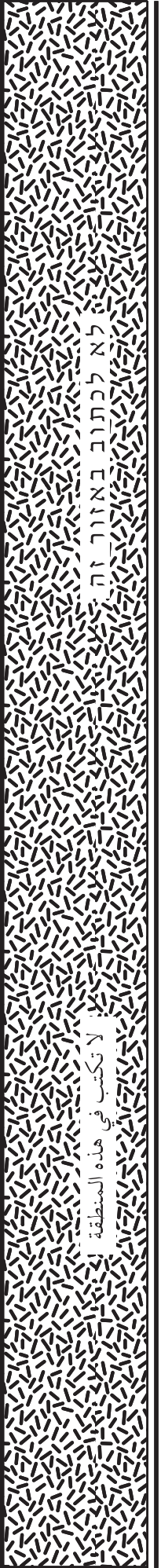
זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

لا تكتب في هذه المنطقة

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281, מועד ב / נבצרים + נספחים

טיוטה

Lined writing area for the draft response.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"א, מס' 11281, מועד ב / נבצרים + נספחים

لا تكتب في هذه المنطقة

לא לכתוב באזור זה

מדבקת משגיח

ملصقة مراقب

"איתך בכל מקום, גם בבגרות.
בהצלחה, מועצת התלמידים והנוער הארצית"
"معك في كل مكان، وفي البجروت أيضًا.
بالتحاح، مجلس الطلاب والشبيبة القطري"

**נספחים: נספח 1 – טקסטים ונספח 2 – דף עזר לנבחן
לשאלון עברית: הבנה, הבעה ולשון
קיץ תשפ"א, 11281, מועד ב / נבצרים**

נספח 1 – טקסטים

לפניך שלושה טקסטים.

קרא אותם, וענה על השאלות בשאלון המחברת המצורף.

טקסט 1

בדרך אל האושר

מאת יעל אלנתן

- פסקה א רוב האנשים צריכים לעבוד כדי להתפרנס, והם רוצים גם להיות מאושרים. איך שני הדברים הללו עולים בקנה אחד? האם בעולם המתבסס על עבודה, עולם שבו האדם נחשב למשאב, אפשר בכלל למצוא את הדרך הנכספת לאושר? אף על פי שזהו עניין סובייקטיבי, פרופסור יורם יִזְבֵּל⁽¹⁾, שחוקר את נושא האושר, מציע נוסחה שעובדים ומנהלים יכולים להיעזר בה.
- פסקה ב לדבריו, כאשר שואלים אנשים בחברה שלנו אם הם מאושרים, והתשובה צריכה להיות רק "כן" או "לא", 85 אחוזים מהם יענו "כן". אבל לפי מה האדם קובע אם הוא מאושר או לא? "כשאנשים מדברים על אושר הם מתארים פעמים רבות חוויה או רגש. השאלה אם אנשים חווים אושר או יוצרים אושר היא שאלה מהותית. אני סבור שכדי להיות מאושרים יותר, צריך להבין שאושר מתבטא בפעולה שהאדם עושה".
- פסקה ג יש כיום שתי שיטות למדידת אושר: שיטה אחת בודקת את ההרגשה בהווה, והאחרת – את המבט לעבר. לפי השיטה האחת, ה"כאן ועכשיו" של האדם מלמדים על רמת האושר שלו – ההסתכלות שלו על ההווה. לפי השיטה האחרת, האושר נמדד על פי היחס של האדם כלפי דברים שקרו לו בעבר. חוויה טובה מן העבר מעלה את רמת האושר שלו בהווה.
- פסקה ד פסיכולוגים משתמשים במשוואה להגדרת אושר, ולפיה אושר הוא שילוב בין הנאה ובין עשייה שיש בה משמעות. לפי יזבל, במשוואה זו החלק של הנאה קטן מן החלק של המשמעות. תרבות הצריכה המערבית משוקקת את התפיסה שרק הנאה גורמת אושר, אולם לפי יזבל, תפיסה זו אינה נכונה. וכיצד כל זה קשור לאושרו של אדם במקום העבודה? התפיסה הרווחת בעולם היא כי עדיף שלא לעבוד מלעבוד, ושעבודה קלה עדיפה מעבודה קשה. גם אלה הן תפיסות שגויות. אם אדם רוצה לדעת אם העבודה שלו גורמת לו אושר, הוא צריך לשאול את עצמו אם הוא היה עובד בה גם בלי תמורה כספית. אם תשובתו על שאלה זו חיובית, סימן שעבודתו מעניקה לו אושר.
- פסקה ה שביעות רצון ממקום עבודה מושפעת מכמה גורמים, והעיקרי שבהם הוא מידת החשיבות של עבודה זו. כדי שאדם יהיה מאושר במקום עבודתו צריכים להתקיים שלושה תנאים: העבודה צריכה להיות מאתגרת, אפשרית לביצוע ומשמעותית בעיני העובד. לכן העיקר הוא לא מה האדם עושה, אלא מהי החשיבות של מעשיו בעיני עצמו.

* מעובד על פי אלנתן, י' (2018). בדרך אל האושר. **דבר ראשון**. אוהור מאתר davar1.co.il.

(1) פרופסור יורם יִזְבֵּל הוא פסיכיאטר וחוקר מוח. הוא מרצה בפקולטה לרפואה ובמחלקה לפסיכולוגיה של האוניברסיטה העברית בירושלים.

- פסקה ו עולם העבודה הולך ומשתנה ואיתו גם הדור. בני דור ה-Z, צעירים בני עשרים וחמש ופחות, שנולדו לתוך עולם הטכנולוגיה, נכנסים לשוק העבודה ומביאים עימם תפיסות חדשות בנוגע לציפיות של העובד מן העבודה. לבני דור ה-Z קשה יותר לעבוד תחת לחץ לעומת המבוגרים מהם. לטענת יובל, הסיבה לקושי זה היא שבילדותם הוריהם היו מוכנים לחלץ אותם מכל צרה. בעיני צעיר שיש לו הורים כאלה, המנהל בעבודה הוא גם מטפל. "בעבור העובד הצעיר אתה לא רק מנהל, אלא גם סוג של הורה", אומר יובל, "וזה פוגע בהצלחה שלו".
- פסקה ז מה שמפתיע בבני דור ה-Z הוא שאם יש להם מטרה נעלה הם מתגייסים למענה. "ברגע שיש מטרה ראויה, אנשים מאושרים יותר", אומר יובל ומוסיף שהתגייסות למטרה נעלה אינה מתבטאת בהכרח באירועים גדולים: "אפילו פעולה קטנה של נתינה תורמת להרגשה הטובה".
- פסקה ח כדי לעזור לבני הדור הצעיר להצליח במקום העבודה ולהיות מאושרים בה, היחס כלפיהם חייב להיות אישי. "לקשרים בעבודה, בייחוד בקרב הדור הצעיר, יש חשיבות רבה, ואין תחליף לקשר אישי. הצורך בקשר הוא מולד וטבעי", אומר יובל ומציין שקשרים בין-אישיים הם בסיס להצלחה; ובמילים אחרות, אם המנהל ייתן לעובדים הצעירים להיות קשורים אליו, הם ילכו איתו לאורך כל הדרך.

על התשוקה לאושר בעבודה

מאת אורנה אבני (1)

- פסקה א בשנים האחרונות יש תאוריות רבות העוסקות באושר, ומטרתן לסייע לאנשים למצוא אושר בחייהם בכלל ואושר בעבודתם בפרט. העיסוק בסוגיית האושר בעבודה מעלה שאלות מורכבות על מהות האושר ועל תפקידו של מקום העבודה בהקשר זה. בעת האחרונה נראה כי אנשים מתחילים להכיר בחשיבות של אושר בעבודה, ויש נכונות ופתיחות ליצור אושר במקום העבודה, לא רק כדי להשיג פריון ויעילות גבוהים יותר, אלא אושר שהוא עצמו המטרה. תוצאות של מחקרים רבים בנושא זה יכולות לסייע למנהלים להבין כיצד להגביר את רמת האושר של עובדיהם.
- פסקה ב המחקר והדיון בסוגיית האושר מנסים להשיב על כמה שאלות: האם האושר הוא מהות קיומית או תחושה רגעית חולפת? מה הן הסיבות השכיחות הגורמות תחושה המוגדרת אושר, ועד כמה אפשר להשפיע על רמת האושר של אנשים?
- פסקה ג על פי סוציולוגים, למושג אושר יש שתי הגדרות עיקריות. האחת היא שאושר אינו אלא רושם או חוויה רגעית, תחושת שמחה קצרת מועד, הנובעת בעיקר מסיפוק צרכים אישיים ומשאלות לב; האחרת היא שאושר הוא מצב מתמשך, הנובע מחיים בעלי משמעות.
- פסקה ד במחקרים על מהות האושר ועל הגורמים לאושר ביקשו מאנשים בגילים שונים, מרקע חברתי שונה ומתחומי עיסוק שונים לספר על האושר בחייהם, והתוצאות היו דומות. המשתתפים תיארו תקופה שבה חשו שלוה, סיפוק גדול ושלמות עצמית. ברוב המקרים תחושות אלה היו קשורות בחוויה בחברת אדם אהוב, בנתינה ובגרימת אושר לאדם אחר או באירוע חשוב כמו לידת בן או נכד.
- פסקה ה עניין בולט שאליו המשתתפים במחקרים לא התייחסו כלל הוא כסף. המחקרים הראו שנדרשת לאנשים רמה מסוימת של הכנסה כדי שהם ירגישו ביטחון, אולם אנשים ששכרו גבוה מן השכר הממוצע במשק, לא דיווחו על קשר בין רמת האושר שלהם ובין גובה השכר. יתרה מכך, נראה כי תנאים מסוימים במקום העבודה יכולים לתרום לתחושת האושר של העובד. העבודה צריכה לחשוף כישורים וכישרונות מגוונים שיש לעובד, והוא צריך להרגיש כי יש לעבודתו השפעה על אנשים אחרים. שביעות רצון של אדם בחיים תלויה באופן שבו הוא תופס את העבודה שלו, ולא דווקא ביוקרה המקצועית ובהכנסה שהיא מקנה לו.
- פסקה ו פרופסור יורם יובל טוען כי הנוסחה לאושר היא "מעט הנאה והרבה משמעות". כך אפשר להסביר מדוע רבים טוענים שגידול ילדים הוא הגורם העיקרי לאושר בחייהם, אף על פי שזהו תהליך שמסב להם גם לא מעט טרדות ודאגות. הנוסחה "מעט הנאה והרבה משמעות" נראית רלוונטית גם בעניין האושר בעבודה. בלי נוסחה זו לא נוכל להסביר מדוע בסקרים העוסקים באושר, המקצועות המובילים הם דווקא הוראה וסיעוד, אף על פי שהם מאופיינים בשכר נמוך יחסית, במעמד ציבורי טוען וביעור ובבעודה קשה ושוחקת.
- פסקה ז משמעות בעבודה קשורה בתחושת שליחות, בנתינה לאחר ולחברה ובהשפעה שהפרט מייחס לתוצאות עבודתו הן ברמה האישית הן ברמה החברתית. פרופסור מרטין סליגמן טוען בספרו "אושר אמיתי" כי האנשים המאושרים ביותר בעולם חותרים ליצור קשרים חברתיים חזקים ולהשיג צמיחה אישית. רמת הסיפוק בחיים עולה ככל שאנשים שקועים יותר בפעילויות המעניינות אותם ומוציאות אותם מן ההתרכזות בעצמם.

* מעובד על פי אבני, א'. על התשוקה לאושר בעבודה. **משאבי ידע MYEDA**. אוחדר מאתר myeda.co.il.

(1) ד"ר אורנה אבני היא יועצת ארגונית, מנחת קבוצות ומומחית בייעוץ לפיתוח ארגוני, הובלת שינויים והעצמת מנהלים.

טקסט 3

השמחה שבעבודה

מאת סוניה ליובומירסקי⁽¹⁾

- פסקה א פסיכולוגים מרבים לציין שהמאפיין המובהק ביותר של אנשים מאושרים הוא החוזק של החברויות, של קשרי המשפחה ושל מערכות היחסים האינטימיות שלהם. על כן תוכלו לדמיין את הפתעתי הרבה כשגיליתי דבר שונה מכך במחקר נרחב שערכתי בנושא רווחה. גיליתי שיש גורם אחד שהקשר שלו לאושר הדוק יותר מן הקשר של חיי החברה, והוא עבודה.
- פסקה ב מובן שלא כל עבודה גורמת אושר לאנשים, אך מְשֻׁרָה מְסַפֶּקת, חיי עבודה פוריים ומשכורת נוחה תורמים לאושרו של העובד בדרכים רבות. מחקרים מעידים כי אנשים שעבודתם מגוונת, מתאפיינת בעצמאות ויש בה משמעות, מאושרים הרבה יותר מאחרים. נמצא גם שמנהלים ובעלי תפקידים בכירים מאושרים בעבודתם יותר מעובדים במעמד נמוך מהם.
- פסקה ג גם הכנסה מעבודה קשורה לאושר, אך פחות מן הצפוי. אומנם לכסף יש השפעה רבה משום שהוא מגן על אנשים מעוני, אך עבודה אינה מספקת רק הכנסה והבטחה לשגשוג. היא מעניקה לאדם גם תחושת זהות, מסגרת ומטרות שיש להן משמעות. כמו כן מקום העבודה מספק לעובד עמיתים, חברים קרובים ולעיתים אפילו זוגיות.
- פסקה ד הקשר הסיבתי בין אושר ובין עבודה הוא דו־כיווני: פוריות ויצירתיות בעבודה מסיבות אושר לאדם. עובד מאושר נוטה להיות פורה ויצירתי, מחויב למקום העבודה, והסיכוי שלו לסבול משחיקה הוא נמוך. דו־כיווניות כזאת תקפה גם בנוגע להכנסה: עושר מסב לאנשים אושר, ונראה שאנשים מאושרים צוברים עושר רב יותר מאחרים. מחקרים מראים שככל שאנשים מאושרים בשלב כלשהו בחייהם, כך הכנסתם תהיה גבוהה יותר לאחר מכן. אחד המחקרים הראה כי תלמידי מכללות שהיו מאושרים בשנתם הראשונה בלימודים, השתכרו שכר גבוה בעבודתם לאחר שש עשרה שנים, בשנות השלושים לחייהם.
- פסקה ה חשבו מה המחקרים האלה מלמדים על הקשר בין אושר לעבודה: ככל שאדם מצליח יותר בעבודתו וככל שסביבת העבודה שלו טובה יותר, כך הוא יהיה מאושר יותר. האושר מוביל להצלחה ולסביבת עבודה משופרת, והן מגבירות את תחושת האושר של האדם.
- פסקה ו רבים סבורים שהם היו מאושרים יותר, אילו יכלו שלא לעבוד. אולם סברה זו – בטעות יסודה. לא משנה באיזו עבודה אנשים עובדים, חשוב שידעו שהיא יכולה להעניק להם אושר וסיפוק רב אם הם יחליטו שכך יהיה. הדרך שבה הם רואים את העבודה שלהם – משרה סתמית, קריירה חשובה או ייעוד אמיתי – תלויה רק בהם, וכך גם הבחירה בכמה התלהבות, יצירתיות ויעילות הם יעבדו. מחקרים מלמדים שלאנשים שאינם מאושרים בעבודתם הנוכחית יש סיכוי גבוה יותר שלא להיות מאושרים גם בעבודה הבאה שלהם.

* מעובד על פי ליובומירסקי, ס' (2015). העבודה משמחת. אלכסון. אוחרז מאתר alaxon.co.il.

(1) סוניה ליובומירסקי היא מרצה לפסיכולוגיה באוניברסיטת קליפורניה.

נספח 2 – דף עזר לנבחן

טבלת התנועות

התנועות הקטנות	התנועות הגדולות	התנועות החטופות
a פתח □	קמץ □	חטף פתח □
e סגול □	צירי חסר □ י צירי מלא □	חטף סגול □
i חיריק חסר □	י חיריק מלא □	
o קמץ קטן □	חולם חסר □ חולם מלא □	חטף קמץ □
u קובוץ □	י שורוק □	

טבלת הגופים

גוף ראשון	גוף שני	גוף שלישי	
יחיד	נוכח	נסתר	
יחידה	נוכחת	נסתרת	
רבים	נוכחים	נסתרים	
רבות	נוכחות	נסתרות	

חלקי הדיבור: שם עצם, שם תואר, פועל (שם פועל), תואר הפועל, מילת יחס, מילת קישור

תחביר

דרכי ההבעה במשפט: משפט חיווי, משפט ציווי, משפט שאלה

סוגי המשפטים: משפט פשוט, משפט מורכב, משפט איחוי (מאוחה/מחובר)

סוגי הנשואים: נשוא פועלי (לרבות נשוא מורחב), נשוא שמני, נשוא קיומי (דמוי פועל: יש, אין)

התפקידים התחביריים במשפט: נושא, נשוא, אוגד, מושא, תיאור, לוואי, תמורה

סוגי התיאורים ופסוקיות התיאור: מקום, זמן, סיבה, תכלית, אופן, מצב, תנאי, ויתור

החלקים הבלתי תלויים במשפט: הסגר, פנייה, קריאה

משפטים בעלי מבנה מיוחד: נושא סתמי, חלק ייחוד, חלק כולל

קשרים לוגיים: ריבוי והוספה, צמצום, השוואה, ברירה, הדגמה, זמן, סיבה ותוצאה, תכלית, ניגוד, ויתור, תנאי

תורת הצורות

בנייני הפועל: קל-פעל (פעל), נפעל (נפעל), הפעיל (הפעיל), הפעל (הופעל), פעל (פיעל), פעל (פועל), התפעל (התפעל)

גזרות הפועל והשם:

גזרת השלמים, גזרת המרובעים

גזרות החסרים (העלולים): חסרי פ"נ (חפ"ן), חסרי פי"צ (חפי"ץ), חסרי פ"י (חפ"י)

גזרות הנחים: נחי פ"א (נפ"א), נחי פ"ו (נפ"ו), נחי ל"ה (נל"ה), נחי ל"א (נל"א), נחי ע"ו (נע"ו)

גזרת הכפולים (ע"ע)

דרכי תצורת המילים:

גזירה מסורגת: שורש ומשקל

גזירה קווית: בסיס וצורך, הלחם בסיסים, ראשי תיבות (נוטריקון)

סוגי צורנים: צורך גזירה, צורך נטייה